

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre pos-
tán küldve
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 " — "
Negyedévre . . . 1 " 50 "

Hirdetések díja:
□ ozentiméterenként
3 kr. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben ré-
szesülnek. Bélyegdíj
30 kr.

Nyilttár sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztői iroda

és
kiadóhivatal:

Cirner és Lingner
Magyar-utca 2. sz. a.,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és hirse-
tek bérmentesen
küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Előfizetési felhívás

a „KÖZÉRDEK“ XV. évfolyamára.

A „Közérdek“ politikai lappá alakult át. Eddigi működésünkben vármegyénk társadalmi és közgazdasági érdekeit szolgáltuk, most kötelességünknek ismerjük ezek mellett a politikai közélet hullámzását is gondos figyelemmel kíséreni s tért nyitni a szabadelvű politikai, valódi haladást képviselő eszméknek is.

Azt akarjuk, hogy vármegyénk hazafias politikai közvéleménye szabadon nyilvánulhasson a „Közérdek“ útján oly időben is, midőn a vármegyeház gyűlésterme zárva lévén, nem emelhetünk szót a nyilvánosság előtt az országos fontosságú, minket is közelebbről érintő kérdésekben. Azt akarjuk, hogy vármegyénk közönségének politikai nézetei ne csak képviselőválasztások idején nyerjenek kifejezést, hanem minden oly esetben, midőn megfontolt nézetet nyilvánítani és színt vallani hazánk iránti kötelesség, mert veszedelmesnek tartunk minden áttatást s károsnak minden félreértést.

Mint a józan, szabadelvű politikai irányhívei, törekedni fogunk ezeket terjeszteni, és ezen irány vezetőit és képviselőit hazánk közjává szolgáló munkásságukban csekély erőnkhez képest támogatni.

Küzdeni fogunk minden oly nemzeti-ségi és szociális politikai törekvés ellen, melyeket veszélyeseknek tartunk Magyarország békés fejlődésére s melyek az általunk hiven szolgált egyetértésnek kárára válnának. Éber figyelemmel kísérjük vármegyénk, városaink és községei közéletét, közigazgatását, közgazdasági fejlődését, és mert a tudományos és szépirodalom haladásának, a művészet bámulatos föllendülésének hatását művelődésünk nemesítésére nélkülözhetetlennek ismerjük, kötelességünknek tartjuk esetről-esetre ezekről is beszámolni.

Hogy ezen feladatunknak megfelelhessünk, állandó munkatársakról gondoskodtunk, kikhez külmunkatársaink és levelezőink csatlakozva, reméljük, hogy olvasó közönségünk pártolását teljes mérvben ki fogjuk érdemelni. Dr. Ebergényi Sándor, Horváth Miklós, Kumulik Emil, Lázár István, Székelyhidvi Viktor, dr. Werner Gyula biztosítottak eddig állandó munkásságukról; Albert Iván, dr. Bikfalvy Károly, Biró Dezső, Borsay Samu, Gáspár

János, br. Kemény Endre, Kis Pál, Lengyel György, Makkai Domokos, dr. Nagy Károly, Szabó Jenő, Szabó Gyula, Szalánczy Jenő, Szilágyi Farkas, dr. Varró László, dr. Winkler Albert kiváló tollából időnként nyerünk érdekes közleményeket, s reméljük, hogy még többen fognak hozzájuk csatlakozni azon jeles írói tehetségek közül, kiknek megnyerésére lépéseket tettünk.

A „Közérdek“ hetenként kétszer — csütörtökön és vasárnap reggel fog megjelenni a mostani terjedelemmel.

Az előfizetések a „Közérdek kiadóhivatalához“ küldendők.

Hazafias közönségünket kérjük, hogy minket törekvésünkben támogatni szíveskedjék.

Nagy-Enyed, 1895. december hó.

A „Közérdek“ szerkesztősége:

Dr. Magyar Károly. Török Bertalan.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 " — "
Negyedévre 1 " 50 "

A „Közérdek“ kiadóhivatala.

TÁRCZA.

Nem magyar az . . .

Nem magyar az, nem is jellem,
Kit szolgaság érdekel;
Gyáva lélek, aki zsarnok
Előtt hajlong, térdepel.

Nem magyar az, nem is jellem,
Ki önbecsét ott hagyja,
Muló kegyért a rugást is
Hódolattal fogadja.

Csak az Isten, aki előtt
Magyar jellem leborul;
Ha más előtt hajlik térdre:
Alamiznáért koldul.

Ki a zsarnok és a gögnek
Uszályrongyát emelte:
Koldulásért koldus sorsát
Méltán kiérdemelte.

Fülei Szántó Lajos.

Kávémérgezés.

Irta: Dr. H. B.

Kevesen vannak idáig az orvosok közt is, akik beható megfigyelésük tárgyává tették a kávé mérges hatását, pedig sokkal gyak-

rabban jelentkezik ez, mint általában hiszik. Hogy mégis oly kevesen vetettek ügyet a kávémérgezésre, ennek főoka az, hogy csak nagynehezen különböztethető meg az alkohol veszedelmes tüneteitől és a kávémérgezés szimptomái is csak úgy, mint az alkohol tulságos élvezete, első sorban az emésztőszerveket és az idegrendszert támadja meg.

Veszedelmes egy vendég az a babkáv, amely különösen századunk eleje óta mindentüvé befészkelte magát, kiszámíthatatlan kárára az ember egészségének különösen azoknál, akiket foglalkozásuk a szellemi térre utal és a munka súlya alatt görnyedve, kétszeresen nagy szükségük van az üdülésre. Mily csapás mindnyájukra, hogy ezt az üdülést a babkáv élvezetében keresik — mily csapás az asszonyokra is, akik úgy szólnak terjesztői lettek ennek a kávémérgeknek és e divatos ital pártolásával a legtöbbet járultak hozzá, hogy századunk annyira megérdemelte az „ideges század“ nevet. Az idegesség vett erőt ma már a társadalom minden rétegének emberén, aki épp oly ingtag az elhatározásban, mint félnék és gyöngye törekvéseinek végrehajtásában és a külső benyomásoknak és izgalmaknak ellentállani nem tud.

Brillat-Savarin párisi tanár mondta: Egy erőteljes férfi naponkint megihatik két üveg

bort és amellet friss és jó egészségben nagyon soká élhet, de hamar elvesztené szellemének épségét és fizikailag is gyorsan tönkremenne, ha naponkint ugyanoly mennyiségű babkávét inná. A tudós tanárnak ezek a szavai meggyőző bizonyítékot szolgáltatnak a babkáv ártalmas és rontó hatásáról.

Még a legerősebb embernek az egészséget is aláasa a babkáv állandó és rendszeres használata, amely előbb-utóbb kávémérgezésre vezet. Ez eleinte általános idegességben, fejfájásról való panaszkodásban, szédülésben, fülzúgásban és hevesebb szívdobogásban nyilvánul. Ezek a tünetek aztán időnként elmúlnak és jelentkeznek a kávé-dispepszia, az emésztési zavarok szimptomái. Berakott nyelv, fájdalmas, savanyu böfögés, valamint észrevehető étvágyhiány annak első jelei. S ha még azután sem korlátozzák a kávébab élvezetét, vagy egészen föl nem hagynak vele, mind nagyobb undorodás áll be a szilárd tápanyagok iránt. Megtörtént, hogy az ily betegek (amint ezt Gillett de la Tourette francia orvos egyik felolvasásában előhozta) csakis kávéba mártott kenyeret vesznek magukhoz; ez a jelenség egyébként mindenütt tapasztalható, különösen öreg kávénépkeknél. Azután az ugynevezett kávécachexia következik be, amikor a test hiá-

Millenáris béke és gazdasági kiegyezés.

Budapest, január 9.

(K.) Az ékes szólamok ködszerű homályából, melyben Apponyi Albert gróf ezuttal is feltűnt, csak annyi olvasható ki félig-meddig világosan, hogy 1. neki nem kell a fuzió, 2. a karácsonykor először hirdetett millenáris isten-békét most is akarja. Elégedjünk meg mindkét tényvel és reméljük az egyiktől, a másiktól is a legjobbat. Ne bolygassuk a dolgot, hanem várjuk meg csöndesen, míg a nemzeti párt maga vet véget az öncsinálta „béké”-nek; addig is elhiszszük, hogy nem lesz, mert nem kell a fuzió, és — Isten neki — elhiszszük azt is, hogy lesz béke.

Nézzük inkább a gazdasági kiegyezés kérdéseit. Itt nem a frázisok, hanem a számok beszélnek. Itt nem sokszor csömörletes parlamenti szavazatokról és — botrányokról, hanem az adózó honfiak nervus rerum-járól van szó. Nem szebb, nem lélekemelőbb téma a másikonál, de talán — minden komplikáció mellett — érthetőbb és hálásabb némely ellenzéki pártpolitikánál . . .

Innen is, tülán is a szélső pártok kaján szemmel nézik, agitációjuk egyik legkedvesebb eszközéül tekintik a gazdasági kiegyezés kérdéseit. Természetes tehát, hogy az e kérdések fölött a napokban lefolyt bécsi tanácskozásokról eleinte alig szivárgott ki a nyilvánosságba valamire való kézzelfogható, biztos hír. Ma már tudunk annyit, hogy a két állam hivatott képviselői a bécsi konferenciákon annyira tisztázták a helyzetet, hogy álláspontjukkal meglehetősen közel jutottak egymáshoz, amittől már csak néhány lépés van a kívánatos tel-

jes megegyezés felé. Ezenkívül némi biztonssággal sejtjük, hogy mi volt, mi kellett hogy legyen a magyar kormány álláspontja egyik-másik gazdasági és fináncziális kérdés megvitatásánál. És ez álláspontok kifejtésénél, eredményesítésénél a mi minisztereink nem találtak süket fülekre, hanem igenis méltányolták oda-fenn a magyar érdek argumentumait.

Valamennyi ott fenforgott kérdés között legfontosabb a kvóta-arányé. Andrassy Gyula gróf annak idején, a mikor a kvótának első ízben való megállapításáról volt szó, ekként nyilatkozott:

— Szeretném, ha Magyarország a közös kiadások hetven perzentjét volna képes elvállalni, mert akkor Magyarország mar magasán fejlett, gazdag ipar-állam lenne.

Ha nem csalódunk, mostanában is hasonló hangoztattak a magyar érdekek képviselői. Igenis, készek vagyunk magasabb kvóta fizetésére, ha összes gazdasági viszonyaink tárgyilagos és elfogulatlan egybevetése a hasonnemű osztrák viszonyokkal azt eredményezi, hogy csak Magyarország tett az utolsó tíz év alatt haladáást a gazdasági téren. A kiküldendő kvóta-bizottságnak a helyes mérleg és aránykulcs megállapítása leendő főadata. Ha kiséül, hogy Ausztria kevésbé haladt előre, akkor esetleg lesz kvóta-főlemelés (a mi azouban még akkor sem bizonyos). E netáni főlemelésből azonban még nem következik, hogy Magyarország az új kiegyezés által ugyanannyit veszít, amennyivel (esetleg) nagyobb kvótát fizetne. Majd kipótoljuk magunkat a fogyasztási adókból. A czukor- és söradó tekintetében követeléseinket — mint hallik — már is jogosul-

taknak ismerték el a közös konferencián.

A fogyasztási adóknál és a vámvisszatérítéseknel általában azon elvnek teljes keresztülvitelét követelték, hogy mindegyik állam azokata jövedelmeket élvezze, a melyek a fogyasztási és a kiviteli területnek dukálnak. A bankügy terén a paritás keresztülvitele mellett, egyebekben pedig a valuta végleges helyreállítása mellett foglaltak állást.

Hátra volna a vámterület kérdése. Az osztrák reakzionáriusok ebben a kérdésben tudvalevőleg alapján karöltve haladnak a magyar szélsőbal mindkét (vagy hány) árnyalatával. Itt is, ott is az önálló vámterületet sürgetik, melyhez nekünk is, a másik félnek is kétségtelen joga van. Pedig akármilyen demagóg magyarfaló frázisokkal „bizonyítja” Lueger ur és akármennyi egyoldalúsággal összeállított számadatokkal erősítgeti Kossuth Ferencz, hogy a vámközöség átkos és elvetendő, azért azt mégsem veszik tulságosan komolynak a józan belátású emberek. Tudja, aki tudni akarja, hogy az osztrák kereslet hiánya a mi nyerstermény-piaczunkon éppogy maga után vonná a mezőgazdasági válságot, amily érzékenyen sujtaná az osztrák ipart, ha Magyarországon nem adhatna tul készítményein.

Egymásra vagyunk utalva — gazdaságilag is. A „Monarchie auf Kündigung”-féle szálló ige éleznék talán jó volt, de gyakorlati alkalmazásától meg fogják tudni óvni mindkét államot.

Egyébiránt az összes kiegyezési kérdések sulypontja, döntő foruma most már a két parlamentben van. A magyar országgyűlés, különösen a képviselőház,

nyos táplálkozása már a bőr halványságán és petyhüdtégén, valamint az arcz beteges színén is felismerhető.

A mérgezés további stádiumában a vérkeringésben is zavarok állanak be. A beteg nagyon nyugtalan éjszakákról, vagy álmatlanságról panaszkodik, gyakran hirtelen fölriad, valami kimondhatatlan félelem szállja meg, amely arczába kergeti a verejtéket, amellett minden tagjában reszket és nyelve, ajka idegesen rángatózik, ami időnkint az arczizmokra is átterjed. Aztán rohamosan mutatkoznak a mérgezés többi tünetei is; a testi és szellemi erő mind jobban csökken, ami aztán az érzelem eltompulásával, vagy tébolylyal, sok esetben az idegrenszer teljes bénulásával vagy egyoldalú szélhűdéssel végződik.

Egyetlenegy van, ami vigasztal ennél a kávémérgezésnél: hogy az általa előidézett betegség a tünetek gyors felismerése és a kávémérgezés használatának idején való felhagyásával hamarabb meggyógyítható, mint a krónikus alkoholmérgezés a szesz italok élvezetének beszüntetése által.

De hát ki is volna oly meggondolatlan, hogy a bakbávé kedvéért, amelynek mérges és kártékony hatása ma már általánosan ismeretes, könnyű szívvel kitegye magát a kávémérgezés veszedelmeinek? Annyi gyö-

nyörüséget csak nem nyújt a bakbávé élvezete, hogy súlyos következményeivel ne törődjünk? Akkor a bor, sör vagy páliuka tulságos élvezete egészen más daemon, mert ez legalább álmodott gyönyörökben ringatja részeg áldozatait, mielőtt a romlás örvényébe rántaná. De a kávétól még nem lett részeg senki, annyival kevésbé érezhetette tehát azt a kéjt, ami a részeg embert kedvre deríti.

Gyakran mondják, hogy a mi elődeink nem ismerték az idegességet, hogy sokkal bátrabban, sokkal nagyobb lelki nyugalommal elviselték az élet bajait és erősebb akarattal, nagyobb kitartással küzdöttek meg velük, mint mi, habár ők is szerették a szesz italokat. Ujabb bizonyága ez annak, hogy csakis a korábbi időkben nem ismert kávé rendszeres használata az oka a mai kor idegességének. Mert azelőtt sokkal több bort ittak, mint ma, amely akkor még tiszta is volt, olcsó is volt. Aztán többel és szilárdabb anyagokkal táplálkoztak az emberek, ami szintén figyelemreméltó, de nagyon ritkán, vagy egyáltalán nem használták az idegizgató és idegrontó bakbávét. Mindössze hetven-nyolcvan éve annak, hogy a kávé-ivás divatossá lett.

De ha a bakbávé-ivás csak a divat szélye és csak azért izlik az embernek,

mert gyermekkor óta megszokta és ha kisebb ingert kelt megívása, mint akármely alkoholtartalmu ital, nem lesz nehéz, ha már felismertük uralmának veszedelmeit, letaszítani őt trónjáról, amelyet évtizedeken keresztül az emberiség nagy ártalmára elfoglalt. És ezt biztosan és könnyű szerral el fogjuk érni, mihelyt van helyette valami más, amelynek már megkedvelt ízéhez hasonló ize van es ugyanolyan élvezetes, de rendszeres használata nem jár a bakbávé veszedelmes következményeivel. Egy idő óta csakugyan van a bakbávének ily pótlója: a sokat emlegetett és ismert Kathreiner-kávé, amelyben a hazai maláta áldásos hatásai a bakbávéhoz hasonló izzel s aromával egyesülnek, s amely a kávénövény koffeinmentes kivonatából nyeretik. Ez új fajta kávé ugy hazánkban, mint a legtöbb kultur-államban nagy elterjedtségnek örvend, ami mindenestre annak jele, hogy bevált s hatásában igazán megfelelő szernek bizonyult arra, hogy a bakbávé veszedelmes tulajdonságait euyhitse, vagy egészen megszüntesse.

Meg sem becsülhető haszon volna ez ugy az egyes emberre, mint az egész emberiség egészségére, amelyet annyi évtizedeken át minden védekezés nélkül fenyegetett a kávémérgezés.

most mutathatja meg isten igazában; vajjon tud-e, akar-e fontos, életbevágó ügyben jól felfogott értelemben hasznosat művelni.

Ha az a híres millenáris „isten-béke” — a választási és a parlamenti levegő mindenfelől óhajtott tisztítása mellett — még azt az üdvös eredményt is megteremtí, hogy a kiegyezési javaslatok simábban, gyorsabban, nagyobb higgadsággal haladnak keresztül a magyar parlament retortáján, akkor már azért is érdemes volt ez a háborús békekötés.

A folyó hó 27-én megtartandó megyebizottsági tagok pótválasztása alkalmával a balászfalvi, magyarigéni, vingárdi, vizaknai és zalathnai választókerületek választanak újra; a választásban résztvevő községek kerületenként a következők:

A balászfalvi kerületben választ: Miháczfalva, Ó-Csesztve, Obrásza, Karácsonyfalva, Buzás-Bocsárd, Balászfalva város és falu, Véza, Farkastelke, Szász-Csánád, Kis-Cserged, Nagy-Cserged, Szászpaták, Túr, Csufud, Monora.

A magyarigéni kerületben: Magyar-Igen, Igen-pataka, Czerna, O., M. és B.-Bocsárd, Krakkó, Királypataka, Tibor, Intregald, Mogos, Ponor, Remete, Kisgyógy-patak, Vajasad, Felső-Fáld, Alsó-Gáld, Benedek, Mindszent.

A vingárdi kerületben: Csicsó, Holdvilág, Sorostély, Kis-Kerek, Ladámos, O.-Bogáth, Örményszékes, Alamor, Kis-Ludas, Prészaka, Pokafalva, Veresegyháza, Tohát, Ohába, Besenyő, Kutfalva, Vingárd, Ó-Girbó, Gergelyfája, Hosszutelke, Spring, Drassó, Koncza, Buzd, Kis-Ényed.

A vizaknai kerületben: Vizakna város.

A zalathnai kerületben: Szohodol, Kerpenyes, Muska, Bucsum, Zalathna, Petroszán, Galacz, Fenes, Prészaka, Pojana, Gaurény, Tóthfalud, Metesd, Ompolyicza, Sárd.

A megyei tisztviselők nyugdíjalapjának választmánya f. hó 10-én tartott gyűlésében Lukácsfy Viktor — betegsége miatt további szolgálatra nem alkalmas — kisenyedi járási orvost, orvosi szakvélemények alapján, nyugdíjazta, továbbá néhai Damó Vilmos főszolgabíró özvegye Fehérvári Sóza részére özvegyi ellátást és leánya Róza részére nevelési pótlékot szavazott meg a szabályrendelet értelmében.

A törvényesített gyermekek anyakönyvvezetése. Az utólagos házasság által történt törvényesítésnek az anyakönyvben leendő feljegyzése tárgyában a vallás- és közokt. miniszter körrendeletet intézett az ev. ref., ág. evang. és unitárius püspökökhöz. Ebben a rendeletben a miniszter értesíti a püspököket, hogy az 1895. évi október hó 1-je után törvényesítettnek kívánt természetes gyermekek anyakönyvi bejegyzésére vonatkozólag az eddigi jogelvek alapján ezután is a vallás- és közoktatásügyi miniszter fog határozni.

Hazafias ünnepélyeink.

Nemzeti életünk multjának története terebélyes fához hasonlít, mely bőséges ágait védőleg terjeszti fölfele. Az örömeink és bánatunk, a lelkesedésnek és aggodalomnak,

tehát a mult összes emlékeinek virágai fedik az ágakat minden oldalon. Ezek fogják érlelni a jövő nagy tetteinek s eredményeinek gyümölcseit. Kidült, vagy dülekeny fának nincsenek, csak életerős fának lehetnek ily gazdag természettel kinálkozó szépséges virágai.

Vergilius, a római költő, egy ezer éves korszakot alkotott magának képzeletében. Ugy gondolta tudniillik, hogy akik meghalnak, lemennek az alvilágba s ott feledést isznak a Lethe vizéből. Ezer esztendő multán újra a felső világra jönnek s anélkül, hogy tudnák, ismét ők kezdik és alkotják meg az új ezeréves ciklus eseményeinek egymásutóját. Így látta Aeneas az alvilágban előre annak a Rómának a történetét, melyet csak utódai fognak, a nagy bolyongás és hosszú harcok bevégezte után, megalapítani.

Mily boldogító képzelet! Hogy azok, akik már egyszer éltek és nagy dolgokat vittek végbe, talán hazát alapítottak, talán megmentettek, talán az újja alapítottak a hatalom messzire látszó csucsára segítettek: még egyszer, még sokszor eljönnek, talán éppen akkor, mikor legnagyobb szükség van rájuk, menteni és alkotni.

De hát csak képzelet! Hatalmas, nagy jelentőségű, éppen olyan, mint a költőnek az a hite, hogy Rómát örök életre és minden népek feletti uralomra teremtették az istenek; de mégis csak képzelet, s a jövődönök ingatag biztosítéka.

Mennyivel erősebb, mennyivel realisabb biztosítékunk van minékünk! A mi őseink nem is haltak, nem is halhattak meg, mert mi nem engedték. A mi multunknak feledéses és gyászos emlékei évenként feljülnek közöttünk, mindig fokozottabb élénkséggel ujulnak fel, jelölve annak, hogy azon terebélyes fának gyökerei mind mélyebbre, mind tartósabbra ereszkednek.

A mi erős biztosítékunk épp abban van, hogy nem tudunk s nem akarunk inni a feledés vizéből. Emlékezni akarunk a multa; emlékeztetni akarjuk egymást, főképpen az utánunk jövő nemzedéket, hogy a multból merítsen erőt, reményt, kötelességérzetet és lelkesülést; hogy vigasztalódjék a multon a sors-csapások idejében és okuljon a drága áron szerzett tapasztalatokból. Tanuljon és el ne feledje azt, amit egyszer megtanult!

Valóban megindító látványt nyújt városunk lelkes közönségének részvétele a mult emlékeinek, örömeinek és gyászának évenként való megünnepelésében! Kicsiny és nagy, férfi és nő, kor- és rangkülönbség nélkül, ünnepi hangulatba és mezbe öltözik s áhítattal hallgatja azt, amit százszor és százszor ismételni hallott. Sem a legszigorubb télnél csikorgó hidege, sem a féltavasznak nedvessége nem képes ünnepi hangulatát lehűteni. Felújítja a gyász napjait; nemcsak azért, mert ebben a gyászban városunk sok polgára még ma is közvetlenül érdekelve van, hanem mert ragaszkodik szülőföldjéhez, és minden veszedelem emléke, mely ezt fenyegette, vele szülőföldjének drága voltát érezteti. Felújítja az öröm napjait, az elégedetlenségtől s a méltatlan korszaktól való szabadulás emlékeit; mert szíve vágya szerint örömmel osztakozik az édes haza korszakos eseményei jelentőségének megbecsülésében és átérzésében.

Ne is féltsük a magyart addig, amíg nemzeti multjának eseményei iránt érdeklődni s abból okulni tud. Ez a virág a gyökér tartósságát jelenti s egészséges gyümölcs elő-

hírnöke. Csaba királyfi az égre szegezte apja nyilával a mi csillagunkat; amíg a nyíl tart, nem hull az le onnan. Ez a nyíl a multak emlékének megbecsülése volt és lesz jövődönök legerősebb fundamentuma.

A millennium és a nemzetiségek.

(E.) Most, midőn beléptünk a millenniumi évbe, érdeklődésünk önkénytelenül fokozottabb mérvben irányul azon lázas tevékenység felé, mely országszerte törekszik minden lehető megkísérteni és a világ előtt megmutatni, hogy egy lefolyt ezredév alatt mit művelt a magyar és mennyire sajátította el a haladás, a kultúra vívmányait. És részt vesz e lázas tevékenységben az ország minden lakója, vallás- és nemzetiségi különbség nélkül; minden komolyan gondolkozó belátja, hogy mindaz, mit ez ország haladásban, fejlődésben felmutatni tud, édes mindnyájunk működésének, fáradságának gyümölcse, és örömmel gondol azon napokra, melyeken a világ előtt bemutatathatja, hogy jó és rossz sorsban, békében és háboruban, elemi csapások közepette és dus, termékeny évek áldást hozó szakáiban megvolt a kölcsönös együttműködés, együttműködés, előre törni és a kultúra áldásait a közös haza javára fordítani.

De — és épp ez jellemző hazánk ezredéves történetében — mindig akadnak töredékek, pártok és elégtelenségek, akik a hazafias haladást, az állampolgárok munkáját, örömet zavarni és az elért eredményeket gyöngíteni iparkodtak. Ezeréves multunk minden századában találkoztunk oly törekvésekkel, melyek a külföld előtt kisebbiteni és elégtelenséget szítani akartak.

Nos, ha megvolt a törekvés a multban, megvan az a jelenben is.

A mily jól eső figyelemmel kísérjük a millenáris munkálkodásokat, épp úgy nem kerülheti ki figyelmünket azon mozgalom, melyet egyes fanatikus nemzetiségi agitátorok kezdeményeztek és melynek célja ellentünetekkel kisebbiteni ezredéves ünnepélyeink hatását.

Természetesen — hazánk nemzetiségeinek komoly elemei távol állanak e mozgalomtól, avval semmi szolidaritásban nem állanak és maga az egész csak sporadikus, csakis némely képzeldő ultra fejében lappang, de mégis érdemes a megfigyelésre, már a történelmi hűség kedvéért is, beigazolásul annak, hogy ha hazánk csakis e században kezdett rohamos léptekkel haladni a művelődés ösvényén, előző hátramaradását nem hibából, nem élet-erő hiányában tette, hanem azért, mert ez ezer éven át vajmi gyakran kellett saját polgártársaival szemben megküzdnie, hogy a mostanihoz hasonló beteges tüneteket meg- orvosolhassa, és ez vonta el attól, hogy a nyugati országok haladásával szemben lépést tarthasson.

És ha megfigyeljük, hogy a tervezett ellenmozgalom honnét ered, azt látjuk, hogy bősége ugyanott van, ahol a memorandum-per, a Lukács nótája és a többi született.

Ez ugyan ezen ellenmozgalom értékét nagyon, de nagyon alászállítja, mert tudjuk, hogy ott alapos igazság és életerős eszme még nem született, de láthatjuk azt is, hogy azon uraknak minden eszköz jó, még a béke örömnappjai is, csak hogy céljukat elérhessék.

No de lássuk, miben áll ezen tervezett ellenmozgalom és hogy ott Nagy-Szebenben a Sarkantus-utczában mit terveznek az urak a millenniumra ellentük.

A „Tribuna” és ennek hűséges csatlósa,

a „Foia populul“ indították meg a hajszát. A „Tribuna“ határozottan követeli, hogy a románok a millenáris ünnepélyeken részt ne vegyenek. — sőt épp ellenkezőleg a legfontosabb ünnepnapokon dokumentálják a külföld előtt elnyomásukat. E czélból a megnyitás alkalmával az oláh templomokban tartassanak gyászistentiszteleteket, a román nők öltsenek gyászruhát, a román fiatalság menjen a Bukarestben megtartatni szándékolt diák-kongresszusra, a román lapok ne vegyenek tudomást az egész ünnepélyről, sőt ellenkezőleg, keseregjenek a szegény oláh nép sorsa fölött.

Ezek a tervezett ellenmozgalomnak eddig ismeretes főbb pontjai; hogy ezekhez több sallangot is ohajtának még fűzni, az természetes.

Érdekes azonban tudni, hogy ez urakat tulajdonképp mi készteti ily ellentünetes rendezésének az előkészítésére.

Az okok körülbelől a következők:

Ezek az urak tele kürtölték a világot a román nép állítólagos szerelmével és a — meg kell adni — nagyon ügyesen vezetett agitációval sikerült is nekik a külföldön is híveket szerezniök, de papírra vetett állításukat tényekkel eddig még bebizonyítani nem tudták; most pedig, tudva, hogy kiállításunkat az összes művelt nemzetek képviselői látogatni fogják, félnek, hogy ott a tapasztaltak összes állításait meg fogják czáfolni.

Félnek, hogy e szabadelvű és szabadelvűen kormányzott ország kiállításán az idegen, ki eddig sajtójukban, röpirataikban és a felületes külföldi sajtóban hangoztatott vádjuk által irántunk elfogulttá tétetett, észlelni fogja, hogy itt mindenkinek egyenlő jogai és kötelességei vannak: reá jő, hogy nálunk mindenki egyenlő, hogy az állam és tarsadalom nemzetiségi különbség nélkül Magyarországon mindenkit istápol és pártol boldogulásában, és ezen tapasztalatok után a kiállítást elhagyva, reá fog jönni, hogy mindaz, mit ezek az urak eddig irtak, firkáltak, mind amitás, humbug volt.

Ettől félnek tehát az ellentünetes tervezői és ezt akarják minden áron megakadályozni.

Ellentünetetni akarnak, hogy a kiállítás olybá tűnjék fel, mintha azon az oláh nemzetiség képviselve sem volna, hanem mint egy elnyomott, tehetetlen nemzet, meg az ország örömeiben való részvételtől is eltiltva volna.

Ez a törekvésük, czéljuk, de amely disztelen kontrasztot képez is ezen törekvésük az épp most országszerte az összes pártok által hangoztatott általános béke-elvekkel szemben, épp oly biztosra vehető, hogy eljárásuk a brüsselinél meg nagyobb fiaskóval fog végződni.

Egy kis házi perpatvar.

(E.) A „Tribunának“ a napilapokból ismeretes házi baján kívül gondoskodott a hazai oláh sajtó — bizonyára olvasóinak épülésére — egy kis házi perpatvarról is.

Most a karácsonyi ünnepek alkalmából lapársaink a felett veszték össze, hogy vajjon Nagy-Szebenben vannak-e jobb román hazafiak, vagy Balázsfalván, és hogy a görög keletiek, vagy a görög katolikusokat illeti-e a nemzetiségi küzdelemben a babér.

Részt vesznek e vitában a „Tribuna“, a „Telegraful Roman“, a „Dreptatea“ és az „Unirea“.

A perlekedés alapjául egy tanítónak elcsukatása és Lukácsnak bukaresti vendégszereplése szolgál.

A „Tribuna“ egyik számában ugyanis tudatja olvasóival, hogy egy Trimbitoniú nevű „derek“ tanító idezést kapott, hogy egy agitátorius szereplése miatt f. hó 27-én büntetésének kiállása czéljából jelenjek meg Szegeden az állam-fogházban. És ugyanekkor hozzá teszi, hogy e tanító egyházi felsőbb-sége által is állásától felfüggesztetett, és neki ront Román Miron gör. keleti érsekmetsropolitának, szemére lobbantván, hogy egy követi fúj a magyar kormánynyal.

E hírével a „Tribuna“ azonban — szokott felületességében — óriási bakkot lött, mert figyelmen kívül hagyta, hogy az elítelt agitátor a lugosi gör. kath. egyházmegyéből való gör. katolikus tanító és így nem tartozik Román Miron és a gör. keleti érsek egyházi hatósága alá.

Mi természetesebb tehát, miszerint a Tribunának ezen inszINUACZIÓJA nagyon is zokon esett a nagyszebeni érseki udvar lapjának, a „Telegraful Roman“-nak, és ez sietett a „Tribuna“ tévedését helyreigazítani azzal, hogy az elítelt tanító mint nem gör. keleti, nem a szebeni érsek fennhatósága alá tartozik, hanem egy másik érsek jurisdictiója alá, és ha Trimbitoniú állásától felfüggesztetett, azt nem a szebeni, hanem egy másik érsek tette.

De ezen „másik“ „metropolita“ közelebbi megjelölésében a „Telegraful Roman“ kissé malicziózan jár el, mert a következőképp jelöli azt meg:

„Ha a nevezett tanítót felfüggesztette egy metropolita, azon metropolitát ne keresse a „Tribuna“ Nagy-Szebenben, hanem egészen más helyen, és pedig azon a helyen, melyről ha a „Tribuna“ szól, mindig csak a legnagyobb dicsérettel és dicsőítéssel teszi és azon czélzattal, mert jól tudja, hogy ez a legjobb expediense előfizetőket gyűjteni.“

Persze a „Telegraful Roman“ ezen epés megjegyzése viszont nem tetszik az „Unirea“-nak, s ez ezért megtámadja a „Telegraful“-t: most már csak az van hátra, hogy a szebeni érseki lap rontson neki az „Unirea“-nak, ez viszont a „Tribuna“-nak, így aztán még érdekesebb lesz a házi perpatvar megfigyelése.

A másik okot a nehezítésre, epés kifakadásra Lukács bukaresti ünnepeltetése képezi.

A „Dreptatea“ és „Telegraful Roman“ Lukács bukaresti berzenkedéseit a valónak megfelelően tárgyalják és kénytelen-kelletlen beismerik, hogy bizony az fiaskóval végződött és e pap szereplése nem komoly férfúhoz s politikushoz illő volt.

Ez faj az „Unirea“-nak, menteni igyekszik Lukácsot, felemlíti, hogy Lukács leányát ment meglátogatni Bukarestbe és ez alkalomból mily „grandiös“ fogadtatásoknak volt részese.

Indignációval veszi tudomásul két fenti lapársának Lukácsról irt czikkeit és végül oda konkludál, hogy e két lap azért beszél kicsinylőleg Lukácsról, mert ő szerencsétlenségére „gör. katolikus“, a „Dreptatea“ és „Telegraful Roman“ előtt pedig a görög katolikusok nem jó román hazafiak.

Vegyes hírek.

— **Nagy-Enyed város viriliseinek** névjegyzéke megállapítván, városunk legtöbb adót fizető képviselői a következők: A nagyenyedi kisegítő takarékpénztár, ev. ref. fő-

tanoda, Cirner József, Kerekes Mihály, Müller Mihály, Folyovich Sándor, ev. ref. egyház, özv. Lengyel Gáborné, ifj. Winkler János, dr. Bocz József, id. Winkler János, Zeyk Dániel, dr. Magyar Károly, Bisztricsány Lajos, Gréf János, Minorita társház, Medgyes Bálint, Kozma Gyula, Szilágyi Farkas, Jovián Jenő, Kovács József, Korbuly Bálint, Garda József, Donogány Jakabné, Dózsa Kálmán, Lázár Károly, Sebesi Ádám, Glück Adolf és társa. Póttagok: Danes Mózes, Vajna István, Mátyás Sándor, Obert Jozéfa utódoi. Az intézetek és nem helyben lakó viriliseknek — mint halljuk — a városi tanács a felhívásokat szétküldötte helyetteseik kijelölése végett.

— **Az alsófehérmegyei orvos-gyógy-szerész-egylet** negyedévi szakülését a nagyenyedi fegyintézet kórházában január hó 6-án a tagok élénk részvétele mellett tartotta meg. Dr. Winkler Albert városi főorvos előadó mintegy 20. különböző sebészeti műtétek után gyógyult beteget, továbbá mintegy 12 friss műtét esetet mutatott be és ráadásul 3 kis műtétet végzett a kiváló kollégák figyelmes érdeklődése közben. Este előadónál a szakülésem jelen voltak és társaldalmunknak számos, a közegészségügy iránt érdeklődő intelligens tagja, a kedves házi-asszony társaságában, vidám vacsoránál a lehető legkedélyesebben töltötték el pár órát. A jövő szakülés helye valószínűleg Zalathna lesz.

— **Január 8.** Nagy-Enyed elpusztulásának 47 éves fordulóját szokott kegyelettel ünnepelte meg városi közönségünk. Január 8-án délelőtt a református templomban istentisztelet tartatott, hol tisz. Szilágyi Farkas lelkes emlékezett meg a gyászos napokról. Este a fényesen kivilágított kollégium fenyénél a köz-sírnál Kovács László segédlelkész beszélt hatatosan, azután a kollégiumi képezdei dalkar énekelt, végül a tűzoltó-zenekar hangjai mellett oszlott szét a majdnem 1000-re menő-közönség.

— **Gyászhir.** Dezső Miklós állami borászati és szőlészeti felügyelőt súlyos csapás érte egyik kis gyermeke Piroska halálával. A kedves halottat folyó hó 10-én temették el nagy részvét kíséretében.

— **A vármegyei filloxera-bizottság** f. hó 8-án tartotta rendes gyűlését Csató János kir. tanácsos, alispán elnökléte alatt. Szekelyhídy Viktor előadó jelentéséből örömmel értesültünk, hogy a vedekezés ügye megyénkben mindinkább iragjobb tért hódít. Így Sárd községében egy 1 kat. hold községi amerikai anya-szülő telep fog a tavaszszal beállítani a földmívelésügyi miniszteriumtól nyert amerikai szőlőveszővel. Vadady Gergely sárdi birtokos szintén fog beállítani egy felholdas amerikai szülő-telepet, amely szép példa bizonyára több követőre fog találni szőlőbirtokosainknál. A magyarigeni megyei amerikai anya-szülőtelep a jövő tavaszon karózás alá fog kerülni; szép, erős, egyenes fenyőfő-karó fog alkalmaztatni, s így eme megyei minta-telepről már az 1896. év őszén kiadható lesz nagyobb mennyiségű amerikai sima szőlővesző a vidéki szőlőbirtokosok részére, kik a fillokszera által ellepített szőlőterületüket gyorsan fogják tudni amerikai alany által felújítani! . . . A vármegyei fillokszera-bizottság alig másfél év alatt igen szép és elismerésre méltó munkát végzett; ohajtjuk tiszta szívünkkel továbbra is a legjobb eredménydus, sikerteljes működést! . . .

— **Uj vasutra** van kilátásunk; ugyanis a m. kir. kereskedelmi miniszter Szajbély

Gyula és dr. Mandel Pálnak „Kénesd” állomásból kiágazólag az Abrudpatak völgyében, vagy Zalathna állomástól Bucsumon az Abrudbányaig vezetendő helyiérdekű, keskeny-vágányú vasutvonal előmunkálataira egy évre terjedő engedélyt adott.

— **Mulatság.** A nagyenyedi iparos önképző- és betegsegélyező egyesület folyó hó 26-án bált rendez. A meghívók a napokban küldetnek szét.

— **Egyiptomba utazó tanárok.** Mint lapunk értesül, az Egyiptomba utazó tanárok, kik között Fogarasi Albert bethlen-főiskolai tanár is jelen van, már a tengeren vannak. A „Kleopatra” hajóval indultak el Triesztből; folyó hó 13-án Alexandriába érkeznek.

— **Felülfizetések** Alsófehérvármegye választott tisztviselői által 1895. évi decz. hó 28-án a „vármegyei tisztviselői nyugdíjalap” javára rendezett táncestély alkalmával: Gróf Bethlen Sándor, Alexi György 5—5 frt. br. Kemény Simon 4 frt. dr. Blaha G., Glück Mór Szalánczy Lőrincz 3—3 frt. Szalánczy Jenő, Csuka Domokos, dr. Szontágh Adolf, Chirilla István, Veres Miklós 2—2 frt. Deli Ödön 1 frt 50 kr. Koncez Albert, Luka Albert, Szalánczy László főerdész, Jánky Kálmán, Székelyhidny János, dr. Ebergényi Sándor, Krengel Sándor, dr. Winkler Albert, dr. Magyarai Károly, Löwe Sámuel, Kovács N. Ferencz, ifj. Cirner József, Boér Béla, Boér János M.-Ujvár, dr. Mátyás Mihály, Harmath Antal ruhatár díja. Vajda Péter, Horváth Miklós, Apolezán Ignác, Benedek Gábor, dr. Mohay Sándor, Jónás Géza 1—1 frt. Nagy Lajos tanár 50 kr. A t. felülfizetőknek hálás köszönetemet nyilvánítom. A rendezőség nevében: T ö r ö k Bertalan m. főjegyző.

— **Néptanítók a kiállításán.** A kereskedelmi miniszteriumban mostanában tanácskozások folynak arra nézve, mint lehetne megkönnyíteni a néptanítóknak, hogy a kiállításra minél többen fölmelessenek. Eddigi terv szerint a tanítók a vasúti menetdíjnak csak harmadát fizetnék, hogy az ország legtávolabb vidékein lakó tanítók is csekély megterheléssel megnézhesék a kiállítást.

— **A telefon tökéletesítése.** Nagyon életrevaló találmányról adnak hírt az amerikai lapok. Mindenki, aki telefonon beszél, tudja, mily zavaró és bosszantó az a sok zürzavaros hang, amelyet mások beszédének a töredékei gyanánt a hallókagyló fülünkbe zug. Ezen hátrányon akar segíteni G. Maynard Evans találmánya, amely a telefonban hallható e zörejeket állítólag teljesen elfogja. A készülék levegővel telt, nagyon rugalmas, lágy gummi-vánkos, amely rugós foglalatra van erősítve, olyan módon, hogy minden telefonra föltehető. Szorosan fülhöz téve a vánkos teljesen a fülkagylóhoz simul és így azután csak a fémlemezről kiinduló rezgések juthatnak a fülbe. Az érthetőség javulása állítólag meglepő; az efféle vánkos mindenesetre teljes biztonsággal kizárja a kívülről jövő zörejeket. Használata valószínűleg Európában is mihamarabb általánossá fog válni.

— **Nyilvános köszönet.** Asszonyonépén 1895. december 28-án a ifjusági olvasó- és dalkör táncestélye alkalmából fogadják az alábbi felülfizetők a rendezőség hálás köszönetét: Járai Károly 3 korona 60 fillér, Jakab Elek 3 korona, Tüke János, Kiss Pál András, Szász József, Novák Ferencz 1—1 korona, Bartha Jenő, László Albert 60—60 fillér, Józsa Károly 80 fillér. Tábori Albert 40 fillér. A rendezőség.

— A nők tudománya és a házasság.

A nők emancipációja az utolsó két évtizedben jelentékenyen haladt előre, különösen az Egyesült Államokban. A következő táblázat híven mutatja ki, hogy 1870-ben és 1890-ben hány nő volt különböző pályán, u. m.: 1870-ben 1890-ben

527	4455	női orvos és természettudós.
24	337	„ fogorvos.
5	240	„ jogügyi tanár.
414	4875	„ hivatalnok.
67	1235	„ lelkész.
0	180	„ mérnök.
1	25	„ építész.
412	11000	„ festő és szobrász.
159	3000	„ író.
35	888	„ hírlapíró.
5735	34518	„ zeneművész.
692	3949	„ színésznő.
100	634	„ színigazgató.
7	21185	„ gyorsíró.
8016	64048	„ másoló és titkár.
0	27777	„ könyvvezető.

Érdekes, hogy a tudományos pályára lépő nők sokkal később mennek férjhez, természetesen, mert kevés idejük van az ábrándozásra, időtöltésre, mert első sorban saját hivatásos életpályájukat kívánják biztosítani, már csak nemes ámbícióból is. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy azon nők közül, akik komoly szakot választottak maguknak, 32 százalék 25—30 éves, 43 százalék pedig 35—40 éves korában lépett házassági frigyre, 28 százalék pedig tudományos képzettségével pártában maradt.

— **Uj osztályosorsjáték.** Budapestről írják lapunknak: Immár a II. Magyar Osztályosorsjáték sorsjegyei is a közönség rendelkezésére bocsátottak. Az osztályosorsjáték intézményének behozatala nálunk oly minden várakozást fölmúluló sikerrel járt, hogy bátran el lehet mondani, miszerint hazánkban — egyrészt azáltal, hogy a játékdüh életrevaló eszközzel fékeztetik, másrészt azáltal, hogy a kislutrit már is szemmel láthatólag kiszorítja — igazi kulturális missiót teljesít. A magyar nép — tekintve a nagy nemzeti célt (a tiszta nyereség a millenium megünneplése költségeinek részbeni fedezésére szolgál), hazafias elismerésül félreérthetetlen lelkesedéssel karolta fel az intézményt. Ha már az I. Magyar Osztályosorsjáték sikere is ily nagyszerű volt, a II. Magyar Osztályosorsjátéknál, mint a tulajdonképeni milleniumi sorsjátéknál, a lelkesedés bizonyára lehetőleg még fokozottabban fog nyilvánulni a mi jó magyar népünknel, mert a II. osztályosorsjáték sokkal nagyobb előnyöket biztosít, mint az I-ső, bőkezűbben lévén szervezve amannál. Megtekintették a játékrévet és úgy találtuk, hogy a II. Magyar Osztályosorsjáték 120,000 sorsjeggyel 45,007 három osztályba sorozott nyeresémet tartalmaz összesen 9 millió 200,000 korona összértékben. Az első osztály, melynek húzása 1896. február 5—8-ig ejtetik meg, 10,000 — összesen Egy millió 268,000 korona értékű nyeresémmel kecsegtet, köztük 80,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10,000 stb. koronás főnyeresémekkel. Egy hónapra rá, és pedig márczius 11—14-ig következik a második osztálynak húzása szintén 10,000 nyeresémmel — összesen Egymillió 648,000 korona értékben, köztük 100,000, 60,000, 40,000, 30,000, 20,000, 15,000, 10,000, stb. korona értékű főnyeresémekkel. A harmadik osztály 25,007 nyeresémmel nyújt összesen 6 millió 284,000 korona értékben. Ennek húzása május 12—28-ig eszközöltetik. Ezen osztály 58 — 400,000—6,000 korona értékű főnyeresémmel nyújt, sőt a szerencsés-kérből legutolsóknak kijött főnyeresémmel ezenkívül még egy 600,000 korona értékű jutalomdíj is jár, minél fogva a legszerencsésebb esetben eme főnyeresémmel Egymillió, legkedvezőtlenebb esetben pedig 606,000 korona értékű összegre emelkedik. Egy-egy osztályra érvényes sorsjegy ára 20 frt, azonban ez alkalommal is fentartott a sorsjegyeknek általánosan kedvelt ama felosztása, mely szerint fel (10 frtért), tízed (2 frtért) és húszad (1 frtért) sorsjegyek is kaphatók. Az osztályosorsjáték közkezdelttségénél fogva a II. Magyar Osztályosorsjáték sorsjegyei is előreláthatólag gyorsan fognak elkelní, mi okból

nem tudjuk eléggé a tisztelt közönségnek figyelmét eme körülményre felhívni és ajánlani, hogy mindenki igyekezzék megrendeléseit Heintze Károly főelárusítóknál Budapesten, Servita-tér 3. idejekorán megtenni. Eme figyelmeztetés szükségessége mindenki előtt világos, a ki néhány nappal ezelőtt Budapesten járt és véletlenül a Servita-téren is megfordult. Rendőri assistentia kellett egy cordon és a rend fentartásához, hogy a tömérek nyeresémek kifizetése lehetővé váljék oly — néptolongs volt ott. A ki ezt látta, némi fogalmat alkothatott magának arról, mily nagy lehet azoknak a száma, akik nyertek és akik a hazafias cél előmozdítása mellett egész életükre való szerencséjüket itt megtalálták.

Apróságok.

Szerelm a dutyiban.

A börtönőrmester terrénján a varosháza fogházában történt meg nem régen, hogy egy asszonyt borközi állapotában okozott csendzavarásért egypár napra becsuktak. Ugyanakkor csuktak le egy férfit is, akinek czellája szemben volt az asszonyéval s így keresztül az ablakrácsra a férfi és hölgy megpillantottak egymást, hogy még növekedjék szenvedésük.

A férfi aznap nem evett menázsit, csak sőhajtozott.

A börtönőrmester megkérdezvén tőle, hogy mi baja, a rab, ki máskülönben egy hosszú-haju, faczér borbély legény volt, felelet helyett egy papírlapot nyújtott át bünáncán meiyen a következő vers állott:

Megláttam azt az asszonyt
S azóta, istenem,
A börtön sovány kosztja.
Nem izlik már nekem.

Nem bánom, hogy fogoly vagyok,
Csupán az a hiba:
Hogy az az asszony nincsen itt,
Hol én — e dutyiba! . . .

Ez is valami.

Utazó: De hát nem lehet leszoktatni a szerencsétlenséget a gya azatos emberevről?
Hittérítő: Eddig rem volt lehetséges, de azt már még is elértük, hogy minden ilyen lakoma után megkefelik a fogukat.

Sulyosbító átok.

Khon rettenetesen el van keseredve Áronra és haragjának így ad kifejezést:
Galopádét tánczoljal üvegcserepeken az anyósoddal.

Közgazdaság.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara

a f. hó 3-án tartott közgyűlésében az Ausztriával való gazdasági kiegyezésre nézve elfogadta a kiküldött bizottság terjedelmesen megokolt javaslatát, hogy csak azon esetben koczakzátatna meg az önálló vámterület kimondását, ha nem sikerülne Ausztriával a szerződésnek oly föltételek alatt való megújítása, amelyek a fennálló szerződés hiányait orvosolni képesek. A kamara e tekintetben a következőket ajánlja a miniszter figyelmébe:

1. Az Ausztriával fennálló kereskedelmi és vámszövetségnek a közös vámterület alapján való megújítását elébe tesszük a külön vámterület alakításával mindkét félre nézve sulyos következményekkel járó koczakzásnak, ha e szerződés oly feltételek mellett újítható meg, amelyek közgazdasági érdekeink ápolásánál kezeinket meg nem kötik.

2. A szerződés szóljon újabb 10 évre. A külfölddel fennálló szerződések megújításának idejét nem tartjuk hasznosnak összekötni ezen szerződés lejártával; ez a különben is nehéz ügy egészséges megoldását

gátolná, de különben is a közgazdaság érdekeivel ellentétben a szerződéses viszony rövid időre terjedő tartama.

3. Általános vámtarifánk az újabb idők és a megújítandó szerződés szellemében vétesek revízió alá. (Fentartjuk magunknak a jogot, hogy ez alkalommal különleges érdekeink szempontjából a vonatkozó tételek módosításához hozzájáruljunk.)

4. Mindkét terület államvasutai tarifák szempontjából egyenlő elbánásban részesítsek egymás kivételét a vám-külföldre.

5. A konzulatusi ügy szervezésénél ki kell kötni, hogy a szolgáltatásra csak azok bírjanak minősültséggel, akik mindkét államterület közgazdasági viszonyait ismerik; amíg ez általában kivihető lesz, a magyar kormány joga legyen e hiányon kereskedelmi alkalmazottak kiküldésével segíteni.

6. A közvetett adók jövedelmét csupán azon terület élvezheti, amelyen az adótárgyak elfogyasztatnak. Ez okból mindkét területen ezekre vonatkozólag egyforma adózási rendszer alkalmazandó, még pedig oly módon, hogy az ipari érdekek is kellő védelemben részesüljenek, ennélfogva kontingentálás útján biztosítottassék mindenik terület számára azon termelés, amely ezen cikkekkel belfogyasztásának megfelel. Ez elv az egyedüri tárgyra is lehetőleg alkalmazandó.

7. Az adó-megtérítések és kiviteli praemiumok azon terület kincstárát terhelik, ahonnan a kivitel történik.

8. A forgalmi cikkek hamisítását gátló intézkedések egyetértéssel tétessenek, hogy egyik fél területéről a másik kijátszható ne legyen.

9. Az állategészségügyre nézve oly együttes rendszabályok állítandók fel, hogy a másik területre irányuló állatkereskedésünk zaklatásoktól mentesítve legyen.

A jegybank szerződésének és a valuta helyreállításának ügyét, mint amelyek a vámok és kereskedelmi szerződésekről szóló 1887. XXIV. t.-cz. keretében nem tartoznak, tüzetesebben nem tárgyaltuk ugyan, de amint bevezető sorainkban megemlítettük, ezen ügyeket oly fontosoknak tartjuk, hogy éppen sikeres megoldásuk céljából is látjuk szükségesnek a vám- és kereskedelmi szövetség megújítása mellett állást foglalni. Önként érthető, hogy a bankügyet a teljes paritás alapján ohajtjuk rendezve látni, s kapcsolatban azzal, hogy a valuta helyreállításánál mind a bank, mind az örökös tartományok kormányai a nagy vállalkozás teljes sikere érdekében minden lehető áldozattal jöjjen segítségünkre.

A bizottság egyik tagja, Weisz Mór, a fogsztási s általában a közvetett adók kivételi, elszámolási s ellenőrzési rendszerére nézve a bizottság többségétől eltérő véleményt terjeszt elé, amelyet a kamara mint külön véleményt hasonlólag a miniszter elé fog juttatni. A külön vélemény lényegében abban különbözik a javaslatától, hogy a közvetett adók biztosítása érdekében ellenőrző vámsorompók állítását kívánja, az adózási rendszerre nézve pedig szabad kezet enged a szerződő feleknek.

A kamara az ülés folyamában még a következő ügyeket intezte el: A közgyűlés megbizta elnök Zsigmond Dezső urat azon szerződés jogérvényes aláírásával, amelyet az ipari szak-oktatás miniszteri biztosa a kolozsvári ipari szakiskolák államosítása ügyében szerkesztett s amely a kamara évi 2400 forintban megállapított hozzájárulását

biztosítja. A kamara a szerződés szövegét a maga részéről elfogadja.

A miniszter nem találta figyelembe vehetőnek a kamara azon javaslatát, hogy az ipar-törvény 123-ik §-oda módosítottassék, hogy a miniszternek joga legyen kivételesen vidéken is engedélyezni ipar-csoportok szertint alakuló ipar-testületeket, mert ez az erőszétforgácsolására vezetne. A kolozsvári építő iparosok ez iránt fölterjesztett kérését, mint teljesíthetlent, visszaküldte.

A kamara a miniszter kérésére az egyeztetésre szolgáló téglá-égető kementék telep-engedélyezése ügyében véleményét nyilvánítja, hogy ez engedélyezés alól az ily vállalatok is csak akkor menthetők fel, ha a lakott területektől oly távolságra esnek, hogy a szomszéd birtokosok érdekei már csak mezőgazdasági szempontból veendő tekintetbe.

A honvéd-bakancsok szállítására vállalkozott tordai szövetség azon kérését, hogy az időközben fellágott bőr-árak következtében ár-főlemelésben vagy szállítási kedvezményben részesüljön, a honvédelmi miniszter nem találta teljesíthetőnek, azonban kész volt fölmenteni a szövetséget a szállítási kötelezettség alól, ha magára nézve terhelőnek tartja. A kérelmezők erről értesítve lettek. A szállítást teljesíteni határozták.

A közgyűlés örömmel vett tudomást a titkár jelentéséből arról, hogy a m. hó 8-án Budapesten tartott kereskedői országos értekezlet a kereskedői kar tekintélyének megfelelő sikerrel folyt le. Az eléggé népesnek mondható értekezlet a kamarai előadók által elkészített javaslatokat, egy a kamara által a fölvetett vándor-ipar rendezése ügyében tett javaslatokat is egyhangulag elfogadta.

A helybeli posta- és távirat-igazgatóság a tekei járás számára két telefonhálózat létesítésére nézve a kellő utasítást készséggel megadván, a kamara erről az érdekelt főszolgabírói hivatalt értesítette.

A III. országos gazdakongresszus végrehajtó bizottsága megküldvén a kongresszus határozatait magában foglaló kiadványokat, felszólította a kamarában a kereskedelmi és iparos-körök érdeklő kiváncsiak megvalósítása érdekében állásfoglalásra, a figyelmet különösképpen a biztosítási, a hitel, a tőzsdereformja, a nagy- és kis-, valamint a mezőgazdasági és háziipar ügyeire irányítván. A kamara a kongresszusnak csaknem egész közgazdasági életünket felölelő tárgyalásait élénk figyelemmel kísérte s nagy örömmel ragadja meg a kínálkozó alkalmat mindazon kíváncsók megvalósítása érdekében az együttműködésre, amelyekre nézve a kongresszussal egyetért.

A kolozsvári honvédkerületi paracsnokság megkeresése következtében a kamara figyelemztette a nagyobb vállalkozókat és építészeket azon feltételekre, amelyek mellett a kerületi paracsnokság kész biztosítani egy, az ő céljainak megfelelő épület jövedelmezését. Az e felett megindított tárgyalások még folynak, s a kamara a városi hatósága és az Erdélyi Magyar Közművelődési Egylet figyelmét is felhívja ez ügyre.

Szamosújvár területén az érdekeltek közt véleménykülönbség merülvén fel a napi vásártér elhelyezése felett, a miniszter a kamara véleményét is tudni kívánja. A kamara oda nyilatkozott, hogy a forgalmi érdekeknek jobban megfelel a piacnak a főtéren, a központban való elhelyezése, mint az ezzel szomszédos mellékutcában.

Magyar-Igen vásárvám-tarifájának módo-

sitott tétéleit némi kiigazítással a kamara jóváhagyni javasolja.

A kolozsvár-budapesti telefon-összeköttetés évek óta huzodó ügyében a kamara ismételt fölterjesztést intéz a miniszter urhoz, s hasonló lépésre kéri fel ez ügyben szintén érdekelt nagyváradi, marosvásárhelyi és braszó társ kamarákat.

A közgyűlés tudásul veszi, hogy a kereskedelmi miniszter ur változatlanul jóváhagyta a kamara 1896-ki költség-előirányzatát. A kirovási munkálatokat ennek értelmében ejti meg.

Csarnok.

A fészek csendje.

Az asszony piczike ujjaival dobolt az ablak üvegeken, Bodor Laczi pedig végig dőlt a puha ottománon, belebámult a cigarettakékes, felszálló füstjébe. Nézte sokáig azt a gomolygó semmiséget s úgy találta, hogy a szétoszló füst és saját lelkének ábrándjai között van valami hasonlatosság. Elfújja a szél ezt is, azt is, hogy nyoma sem marad.

Mikor azután megunja a hosszas hallgatást, csak úgy könnyedén, mintha a legközségebb dologról volna szó, oda fordul a feleségéhez.

— Rideg, unalmas fészek ez a mi lakásunk, asszonyom; nem tudom, miért, de úgy bánt, fellázít engemet ez a csend, ez a nyugalom, melynek egyhangúsága egy eltemetett világ édes óráira emlékeztet.

Az asszony végig simítja kezével borus homlokát s ezalatt fekete szeméibe két fényes köny szökik.

— Igaza van, uram, egy eltemetett világ csendes boldogságát hirdeti itt minden...

— Amelynek nincs feltámadása, ugye asszonyom?

— Ami meghalt örökre s nem tér vissza többé soha!

Bodor Laczinak ez a véghetetlen keserőséggel kimondott szó oda nehezedett a lelkére, hogy szinte megremegett tőle. Vád, szemrehányás, a zaklatott lélek fájó panasz volt abban a hangban s ő érezte, tudta, hogy annak a szenvedő asszonynak van joga így beszélni hozzá s volna oka arra is, hogy összetört szívének egész felháborodásával vágja a szemébe:

— Mivel kárpótolsz azért a sok álmatlan éjszakáért, amelyeket könyezve virrasztottam át miattad? Visszaadhatod-e ifjúságom, szerelmem, elveszett hitem és romba dől reményem, hogy ne legyek ilyen koldus, ilyen elhagyatott szegény?...

Hanem az az asszony nem szólt semmit, de elfojtott zokogása felverte a csendet.

A halovány ember ekkor felkiáltott s oda lépve a szép asszony mellé, megfogta a remegő kezeket.

— Azután nem tudta nekem megbocsátani, Margit?

— Én? Hisz nem vétett ön ellenem semmit — válaszolt az asszony s eltakarta az arcát, a könyeit, hogy még azok se árulják el a lelkében dülő nehéz harcot.

Bodor Laczi letérdelt a felesége lábaihoz.

— Sok fájdalmat okoztam önnek, Margit, de látja, megbántam a bűnöm s jóvá akarok tenni mindent. Azt akarom, hogy visszatérjen közénk ismét a régi nyugalom, a szerelem, a száműzött boldogság.

— Akarja?

— Vezekleni óhajtok életem azon szerencsétlen pillanataért, melyben megfeledeztem az eskü szentségéről.

A szép asszony busan rázta fekete fűrtös fejét s kezeivel lemondólag intett.

— Legyen őszinte, uram, s ne áltassa tovább is a lelkem. Látja, én belenyugodtam a sorsomba, a végzet elhatározásába, lemondtam önről. Megtörtem a szenvedések alatt s ma már nyíltan áll előttem a rideg valóság, hogy ön megunt engem. Talán nem is szeretett soha. Az az érzélem, melylyel irányomban viseltetett, lehetett vágy, inger, mámoros sovargás, egy pillanat örülete, de nem volt szerelem. Könnyű volt belőle a kiábrándulás. Tudom, hogy szívének melegével mást ajándékozott meg, tudom, hogy mást szeret, s higgye el nekem, hogy ez a tudat ma már nem is fáj olyan nagyon. Eltemettem a multat, a régi napok minden emlékét, nem várok öntől semmit, de majd egyszer, ha megtörik a szíve, ha ön is csalódik, akkor emlékezzék vissza a régi szerelemre!

Kicsordult könyvei oda estek a Bodor Laczi vonagló arcára s felégették annak pirját.

— Tehát elüz magától, asszonyom, s elzárja előlem a megbánás utját?

— Szabaddá akarom önt tenni egészen.

— S ha én ezt a szabadságot eldobom magamtól s leborulok ismét lábaihoz s bűnbánóan, megtörve kérem bocsánatát, esdeklem szerelmét: még akkor sem emel szeretettel a keblére, még akkor sem feledi ei a zivatáros multat?

A szép asszony hallgatott.

Ugy érezte, mintha lelkében ismét feltámadott volna a remény, a hit, a szerelem világa, mintha egy gonosz, rettenetes álomból ébredt volna fel, s hirtelen megfordulva, oda omlott szótalanul az erős ember kitárt karjaiba.

És azután engedte, hogy az lecsókolja sötét szemét, piros ajkát.

Bibó Lajos,

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÜRÖK BERTALAN.

Kiadók: Cirner és Lingner.

Cirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

880—1895. b. v. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróság 6365—5951/895 számú végzése által budapesti cs. és kir. szab. hermaneczai papírraktár végrehajtató javára nagyenyedi Horátsik János ellen 70 frt 47 kr, 70 frt 46 kr tőke, ennek 6% kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felügyelet alatt álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróság 420—892 számú végzése által Csorstea Afrim végrehajtató javára Paszalkai Rosin Alexandru és társai ellen 299 frt 20 kr tőke, ennek 1891 év november hó 7. napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felügyelet alatt álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek a 6652—895. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis N.-Enyeden alperes Horátsik J. üzlethelyiségében leendő eszközzésére 1896. évi január 29-ik napjának d. u. 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beosaron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt N.-Enyeden, 1896. évi január hó 4-én.

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó.

Kiadó szállás.

A Baromvásár-utcában ujjonnan készült ház. **2 szoba, 1 konyha** és hozzá **veteményes kert**, azonnal kiadó. Értekezni lehet **Köpeczi József** urnál Szentkirály-utca 35. szám.

815—1895. b. v. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróság 420—892 számú végzése által Csorstea Afrim végrehajtató javára Paszalkai Rosin Alexandru és társai ellen 299 frt 20 kr tőke, ennek 1891 év november hó 7. napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felügyelet alatt álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak.

Mely árverésnek a 6492—1895. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén vagyis Paczalkán a község előljárási irodájában leendő eszközzésére 1896. évi január 29-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beosaron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy Enyeden, 1895. decz. hó 29. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

Gazdatiszt.

Alulírott **igazgatói** vagy **titkári** állást kész elfogadni 1896. évi **április 24-től** fogva. vagy esetleg még előbb is.

Esetleg ajánlja magát gazdasági számla-

adások összeállítására, felülvizsgálatára, több középbirokok gazdatisztjei felügyeletére. Szakképzettségét s **15 évi gyakorlatát** előkelő udvaroktól nyert bizonyítványokkal képes igazolni.

Ajánlatok **Versényi Károly** gazdatisztához (Besenyő, Alsófehérmegye u. p. Balázsfalva) küldendők. 1—3

Malombérleti hirdetmény.

A nagyenyedi ev. ref. **Bethlen-főiskola** nyilvános árverés útján haszonbérbe adja a tulajdonát képező alábbi **lisztelő malmait**, u. m.:

1. A nagyenyedi határban fekvő 3 kövü. ugynevezett „**Csere**“ malmot **901 frt kikiáltási összeggel**.

2. A Muzsina községben levő 3 kövü. ugynevezett „**Szitás**“ malmot **380 frt kikiáltási összeggel**.

3. A Felenyed községben levő 3 kövü. ugynevezett „**Papir**“ malmot **1015 frt kikiáltási összeggel**.

4. A Felenyed község felső végében levő 3 kövü. ugynevezett „**Mart alatti**“ vagyis „**Papi**“ malmot **606 frt kikiáltási összeggel**.

A bérlet mindenik malomra nézve **1896. évi július hó 1-én kezdődik és tart 6 évig**.

Az árverés Nagy-Enyeden a főiskola jószágigazgatósági irodájában tartatik meg. még pedig a „**Csere**“ és „**Szitás**“ malmokra nézve **1896. január 30-án d. e. 11 órakor**; a „**Papir**“ és „**Mart alatti**“ malomra nézve **1896. január 31-én d. e. 11 órakor**.

Bánatpénzül a kikiáltási összegnek 10⁰/₀-a teendő le készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban.

Zárt ajánlatok is adhatók be az árverés megnyitásáig.

A részletes feltételek a jószágigazgatósági irodában a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Nagy-Enyed, 1896 január 8.

Bethlen-főiskola

1—3 jogügy- és jószágigazgatósága.

egyesített löhere-, luczerna- és más eféle hüvelyeseket cséplő, fejtő és tisztítógépeket.

Árjegyzékek és költségvetések kivanatra ingyen és bérmentve.

ROBEY & COMP.

GÉPGYÁROSOK,

BUDAPEST, IX. kerület Rákos-utca 5—9. szám.

Ajánlják:

„RECORD“

nevű

uj szabadalmazott és jelesnek bizonyult

Az 1896. ezredéves kiállítás alkal- mából az államtól engedélyezett

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

Kibocsátás: 120,000 sorjegy 45,007 három osztályba osztott nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

Huzások

I. osztály
189. február 5—8-ig.

II. osztály
1896. márczius 11—14-ig.

III. osztály
1896. május 12—28-ig.

Árak az I. osztályra:

I egész	I fél	I tized	I huszad	sorsjegy
20.—	10.—	2.—	1.—	forint

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes):

I egész	I fél	I tized	I huszad	sorsjegy
60.—	30.—	6.—	3.—	forint

A nyeremények teljes adó- és illetékmentességet élveznek és minden levonás nélkül fizetnek ki; a huzások az állami hatóságok felügyelete alatt állanak és egy kir. közjegyző jelenlétében ejtetnek meg.

Miután a sorsolási tervezetet fentebbiekben közzé tesszük, egyben köztudomásra hozzuk, hogy a sorsjegyek mátol fogva a falragaszokon jelzett elárúsítóknál a fenti eredeti árakon kaphatók.

Budapest, 1895. december 24.

Magyar Osztály-Sorsjáték Igazgatósága.

Minden
3-ik sorsjegy
nyer.

Még soha nem létezett nyereményesélyeket

nyújt az államilag engedélyezett

Minden
3-ik sorsjegy
nyer.

II. Magyar Osztály-Sorsjáték

45,007 három osztályba osztott pénznyeremény 9,200,000 korona összértékben.

Legnagyobb nyeremény a
legkedvezőbb esetben

Egy Millió

korona.

Az I. osztály huzása
1896. február 5—8-ig.

A II. osztály huzása
1896. márczius 11—14-ig.

A III. osztály huzása
1896. május 12—28-ig.

Nyereménytervezet:			Nyereménytervezet:			Nyereménytervezet:		
Nyeremény	korona	korona	Nyeremény	korona	korona	Nyeremény	korona	korona
1	á	80000	1	á	100000	1	jutalomdíj	60000
1	"	60000	1	"	60000	1	á	40000
1	"	40000	1	"	40000	1	"	30000
1	"	30000	1	"	30000	1	"	20000
1	"	20000	1	"	20000	1	"	10000
1	"	15000	1	"	15000	1	"	10000
1	"	10000	1	"	10000	2	"	40000
2	"	8000	2	"	8000	2	"	20000
8	"	4000	8	"	4000	5	"	10000
10	"	2000	10	"	2000	10	"	8000
13	"	1000	13	"	1000	34	"	6000
100	"	400	100	"	400	100	"	2000
860	"	200	860	"	200	200	"	1000
9000	"	80	9000	"	120	2650	"	200
10000	nyeremény összesen .	1268000	10000	nyeremény összesen .	1648000	22000	"	100
						25007	nyeremény és egy jutalom	6284000

Árak az első osztályra:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	forint
20.—	10.—	2.—	1.—	

Teljes sorsjegyek árai (mindhárom osztályra érvényes):

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	forint
60.—	30.—	6.—	3.—	

Ajánlja és szétküldi az összegeknek előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Servita-tér 3.

Sürgőnczim:
Lottoheintze,
Budapest.

Biztonság szempontjából ajánlatos, hogy a sorsjegyeknek ajánlott levélben való küldése kivántassék és a fenti eredeti árak mellett osztálysorsjegyeknél ajánlott levelek portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr. — Teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig portó és 3 nyereményjegyzékért 50 kr küldendő be.

Az első magyar osztálysorsjáték alkalmával tisztelt vevőim között a következő főnyereményeket osztottam ki: 400.000, 200.000, 100.000, 80.000, 50.000 koronásak stb.

Sürgőnczim:
Lottoheintze,
Budapest.